

D · N

1/2 1957

Danmark, Västern och försvaret

De svenska neutralisterna påstår ofta att Danmarks anslutning till Atlantpakten är tveksam och halvhjärtad. Det är en oriktig uppfattning, kanske mera totalt och uppenbart oriktig nu än någonsin tidigare. Uttalanden av partiledarna och i pressen visar att den politiskt ledande opinionen med alltmåra begränsade undantag står fast vid Atlantpakten, och opinionsundersökningar klargör att denna ståndpunkt uppbärs av en väldig folkmajoritet.

Vid det danska socialdemokratiska partiets årskongress för några veckor sedan gjordes 62 inlägg; av dessa berörde ett utrikespolitiken och två försvarsfrågan. Detta visar partiets allt uppslukande intresse för inre uppgifter, men också den fullständiga enigheten kring regeringens politik. I kongressens resolutioner fastslås att "nödvändigheten av Danmarks deltagande i Nato har icke minst understrukits av den senaste tidens händelser. Vårt lands försvar är i dag ett led i en större helhet, och det har därigenom fått ett värde som det icke tidigare har haft."

Att högern och vänstern står på samma linje behöver knappast betonas. Vad som är anmärkningsvärt är att det radikala partiet, som från början ställt sig kritiskt mot anslutningen till Nato, påtagligt svängt i riktning mot större uppskattning av den demokratiska försvarsalliansen. En opinionsundersökning i höstas redan före kriserna kring Ungern och Suez klarade att nästan hälften av de med partiet sympatiserande som hyste någon åsikt i frågan var för den danska anslutningen till Atlantpakten. Vid den radikala ungdomsorganisationens möte i december hade styrelsen i anslutning till tidigare uttalanden föreslagit en programpunkt vars formulering speglar den gamla negativa tanken "Vad kan det tjäna till?" "Då Danmark under ett stormaktskrig inte kan försvara sig effektivt", hette det i förslaget, "eftersträvas en neutral utrikespolitik i så nära samarbete med de andra nordiska länderna som möjligt." Mot detta förslag restes emellertid så stark opposition att man införde en helt annan och närmast meningslös formulering, som helt enkelt går ut på att Danmark "på längre sikt skall eftersträva en neutral utrikes-

politik..." Den senast i folkettingen invalde radikalen, Helge Larsen, har deklarerat sig som anhängare av pakten. I en radiodebatt i tisdags slog även den ledande radikalen Dahlgård till reträtt. Han tog positiv ståndpunkt till Atlantpakten som sådan. Vidare betonade hr Dahlgård att han visserligen ansåg försvarsutgifterna alltför stora, men att självallet försvaret vid behov måste användas; han undvek att med något uttalande anknyta till partiets tidigare praktiskt försvarsfientliga inställning.

Därmed är redan antytt att en betydande grad av enighet föreligger även i försvarsfrågan. Före höstens kriser lär man inom socialdemokratin ha övervägt ganska betydande nedskärningar och bland annat en minskning av värnpliktstiden från sexton till tolv månader. Nu, efter kriserna, har dessa tankar skrinlagts. Det försvarsförslag som utarbetats av en kommitté och som inom kort väntas i väsentligen oförändrad form bli förelagt folkettingen behåller den nuvarande organisationen och den gällande värnpliktstiden. Det beräknas att kostnaderna kommer att bli ungefär en miljard danska kronor om året; det är fortfarande en mycket låg försvarsbudget, men det måste ihågkommas att Danmark under de senaste åren fått krigsmateriel kostnadsfritt för flera miljarder

väster ifrån. Den försvarsminister, Poul Hansen, som tillträdde sin post förra våren har senast i den nyssnämnda radiodebatten uttalat sig utomordentligt positivt i försvarsfrågan, och han framträder härvid som talesman för statsministern och partiets ledning över huvud. De konservativa och vänstern kommer naturligtvis att i huvudsak stödja regeringen; endast från de radikala kan man vänta sig förslag om mera avsevärda prutningar. För den socialdemokratiska regeringen är det ett intresse att före valen i maj komma fram till ett reellt avgörande i försvarsfrågan, inte minst därför att man räknar med möjligheten att efter valen förmå de radikala till en regeringskoalition och alltså vill ha den tvistiga försvarsfrågan avverkad innan förhandlingar mellan de båda partierna aktualiseras.

Någon debatt om atomvapnet har inte kommit till stånd i Danmark. Inom alla partier utgår man från att detta vapen är nödvändigt, och man räknar med att efter hand, enligt Atlantpaktens beslut i december, Danmark skall utrustas med atomvapen — även om sannolikt själva atomladdningarna ställs till förfogande först vid en konflikt. Utanför det kommunistiska partiet tycks ingen ha kommit på den i Sverige ännu gångbara idén att landet av moraliska skäl skulle avstå från det ojämförligt viktigaste av alla vapen. Då försvarsministern berörde frågan i radiodebatten häromdagen var det inte för att framhäva atomvapnets nödvändighet — den saken betraktade han som alltför självklar — utan tvärtom för att hävda att även "mera gammaldags militära maktmedel" i viss utsträckning måste bevaras.